

TARKASTUSKOMITEAN MANDAATTI

Euroopan keskuspankin (EKP) neuvosto on perustanut EKP:n työjärjestyksen artiklan 9 b nojalla korkean tason tarkastuskomitean. Se vahvistaa käytössä olevia sisäisen ja ulkopuolisen valvonnan järjestelyjä ja tehostaa EKP:n keskuspankki- ja valvontatehtävien sekä eurojärjestelmän ja yhteisen valvontamekanismin hallintoa ja valvontaa entisestään.

1. Tarkastuskomitean toiminnan tarkoitus ja laajuus

Tarkastuskomitea avustaa EKP:n neuvostoa niiden Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) ja Euroopan keskuspankin perussäännön ja YVM-asetuksen¹ mukaisten velvollisuuksien täyttämässä, jotka liittyvät EKP:n tai eurojärjestelmän tehtäviin ja toimintoihin. Tarkastuskomitea antaa neuvoja ja/tai lausuntoja

- a) taloudellisten tietojen eheydestä
- b) sisäisten valvontatoimien seurannasta
- c) sovellettavien lakien, säännösten ja menettelytapahjeiden noudattamisesta
- d) tarkastusten suorittamisesta.

2. Tehtävät

2.1 Taloudellisten tietojen eheys

Tarkastuskomitea arvioi EKP:n tilinpäätöksen laatimisprosessin asianmukaisuutta ja tehokkuutta sekä tilinpäätöksestä julkistettavien tietojen riittävyttä. Tätä varten tarkastuskomitea

- a) tarkastaa tilinpäätöksen, ennen kuin EKP:n neuvosto hyväksyy sen
- b) keskustelee EKP:n sisäisestä tarkastuksesta vastaavien henkilöiden, ulkopuolisten tilintarkastajien ja EKP:n johdon kanssa tilinpäätökseen liittyvistä tarkastusraporteista (mm. tarkastuskirjelmästä) sekä mahdollisista tarkastustyön aikana ilmenneistä ongelmista ja/tai merkittävistä näkemyseroista EKP:n johdon kanssa
- c) saa ulkopuoliselta tilintarkastajalta lausunnon, jossa vahvistetaan, että tilinpäätös on laadittu hyväksytyjen kirjanpitosääntöjen mukaisesti ja tarkastettu asianmukaisesti
- d) neuvoa EKP:n neuvostoa tilinpäätöksen hyväksymiseen liittyvissä kysymyksissä.

¹ Neuvoston asetus (EU) N:o 1024/2013, annettu 15 päivänä lokakuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille (EUVL L 287, 29.10.2013, s. 63).

Tarkastuskomitea tarkastelee lisäksi sellaisia eurojärjestelmän kirjanpidon tai tilinpäätösraportoinnin kannalta merkittäviä kysymyksiä, jotka voivat vaikuttaa EKP:n tilinpäätökseen.

2.2 Sisäisten valvontatoimien seuranta

Tarkastuskomitea arvioi, ovatko sisäisen valvonnan järjestelyt sekä riskienhallintajärjestelyt kaiken kaikkiaan tehokkaat ja riittävät, ja antaa tästä EKP:n neuvostolle lausunnon. Tätä varten tarkastuskomitea

- a) arvioi operatiivisten ja taloudellisten riskien hallintajärjestelyt ja niihin liittyvät prosessit
- b) keskustelee ulkopuolisten tilintarkastajien sekä sisäisestä tarkastuksesta ja riskienhallinnasta vastaavien henkilöiden kanssa asiaa koskevista raporteista ja erityisesti merkittävimmistä operatiivisista, taloudellisista ja maineeseen liittyvistä riskeistä
- c) tutkii, ovatko tällaisten riskien seuranta- ja valvontatoimenpiteet riittäviä ja oikea-aikaisia, ja varmistaa yleisemmin, että suositukset ja huolenaiheet otetaan asianmukaisesti huomioon
- d) arvioi väärinkäytösten ilmoitusmenettelyjä, ilmoitusten tekijöiden suojelemista vastatoimilta ja väärinkäytösilmoituksiin liittyviä prosesseja
- e) laatii tarvittaessa suosituksia ja tukee tällä tavoin luotettavuutta, epäkohdista ilmoittamista ja valvontaa edistävää toimintaympäristöä.

2.3 Sovellettavien lakien, säännösten ja menettelytapohjeiden noudattaminen

Tarkastuskomitea arvioi, ovatko järjestelyt toiminnan säännönmukaisuuden varmistamiseksi kaiken kaikkiaan riittävät ja onko käytössä tehokkaat prosessit, joilla säännönmukaisuutta seurataan. Tarkastuskomitea antaa tästä EKP:n neuvostolle lausunnon. Tätä varten tarkastuskomitea

- a) tarkastelee säännönmukaisuuden varmistamiseksi laadittuja järjestelyjä ja seurantaprosesseja
- b) neuvottelee sisäisestä tarkastuksesta vastaavien henkilöiden, ulkopuolisten tilintarkastajien, päälakimiehen, compliance- ja hallintotapayksikön päällikön ja tarvittaessa eettisen komitean puheenjohtajan tai eurojärjestelmän/EKP:n komiteoiden puheenjohtajien kanssa asiaa koskevista raporteista ja erityisesti sellaisista säännönmukaisuuteen liittyvistä kysymyksistä, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi taloudelliseen asemaan ja/tai maineeseen
- c) saa tiedon merkittävistä tapauksista ja/tai tapahtumista, joissa sääntöjä ei ole noudatettu, ja tutkii, ovatko niiden johdosta toteutetut toimenpiteet olleet riittävät ja oikea-aikaiset
- d) laatii tarvittaessa suosituksia ja tukee tällä tavoin luotettavuutta ja hyvää hallintotapaa edistävää toimintaympäristöä.

2.4 Tarkastustoiminnot

Tarkastuskomitea arvioi, ovatko tarkastustoiminnot kaiken kaikkiaan tehokkaat ja riittävät. Tätä varten tarkastuskomitea

- a) tarkastelee sisäisen tarkastuksen komitean työohjelmaa, ennen kuin EKP:n neuvosto hyväksyy sen, ja antaa siitä EKP:n neuvostolle lausunnon

- b) tarkastelee EKP:n sisäisen tarkastuksen osaston työohjelmaa ja antaa siitä tarvittaessa lausunnon
- c) arvioi EKP:n sisäisen tarkastuksen osaston ja sisäisen tarkastuksen komitean työn tuloksellisuuden sekä EKP:n ulkopuolisen tilintarkastajan työn tuloksellisuuden varmistaakseen, että tarkastustoiminnoissa noudatetaan asiaankuuluvia ammattistandardeja
- d) saattaa EKP:n neuvoston tietoon asiat, jotka voivat heikentää tarkastustoimintojen tehokkuutta, kuten niiden riippumattomuutta, mahdollisuutta olla suoraan ja luottamuksellisesti yhteydessä asiasta vastaavaan päätöksentekoolimeen ja henkilöstöön sekä mahdollisuutta saada tietoja ja riittävästi resursseja
- e) neuvoo EKP:n neuvostoa sen antaessa suosituksia eurojärjestelmän ulkopuolisista tilintarkastajista.

2.5 Muut tehtävät

Edellä lueteltujen tehtävien lisäksi tarkastuskomitea voi

- a) toteuttaa EKP:n neuvoston pyynnöstä muitakin toimia, jotka liittyvät sen mandaattiin
- b) suosittaa EKP:n johtokunnalle, että sisäisen tarkastuksen osastolle ja/tai muille asiaankuuluville toiminnoille annetaan tehtäviä, jotka sisältyvät tarkastuskomitean vastuualueisiin.

3. Mahdollisuus kuulla henkilöstöä sekä saada tietoja ja ulkopuolista neuvontaa

Tarkastuskomitean on voitava olla rajoituksetta yhteydessä johdon jäseniin ja henkilöstöön, ja sen on saatava rajoituksetta käyttöönsä kaikki asiakirjat ja tiedot, joita se katsoo tarvitsevansa voidakseen suorittaa tässä mandaatissa luetellut tehtävänsä asianmukaisesti.

Tarkastuskomitea voi pitää sisäisestä tarkastuksesta vastaavan päällikön ja EKP:n ulkopuolisen tilintarkastajan kanssa suljettuja kokouksia, joissa EKP:n johtokuntaan kuuluva jäsen ei ole läsnä. Se voi järjestää suljettuja kokouksia omasta aloitteestaan tai sisäisestä tarkastuksesta vastaavan päällikön tai EKP:n ulkopuolisen tilintarkastajan pyynnöstä. Tarkastuskomitea tapaa myös säännöllisin väliajoin operatiivisten ja taloudellisten riskien hallinnasta vastaavat päälliköt ja tarvittaessa päälakimiehen ja compliance- ja hallintotapayksikön päällikön tai kenet tahansa muun johdon jäsenen, jos sen katsotaan olevan komitean tehtävien asianmukaisen suorittamisen kannalta tarpeellista.

Tarkastuskomitea saa automaattisesti yhteenvedot tarkastuskertomuksista. Täydelliset kertomukset toimitetaan pyynnöstä.

Tarkastuskomitea saa lisäksi seuraavat asiakirjat samaan aikaan, kun ne toimitetaan EKP:n neuvostolle: ulkopuolisen tilintarkastajan vuosittainen lausunto EKP:n tilinpäätöksestä, EKP:n ulkopuolisen tilintarkastajan tarkastuskirjelmä ja EKP:n johtokunnan siihen antama vastaus, Euroopan tilintarkastustuomioistuimen alustava tarkastuskertomus² ja EKP:n johtokunnan siihen antama vastaus sekä ennakkokopio julkaistavasta

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta.

Tarkastuskomitea saa lisäksi raportteja, joissa käsitellään taloudellisten ja/tai operatiivisten riskien valvontaan liittyviä olennaisia kysymyksiä, sekä yleisluonteisia raportteja sovellettavien lakien, säännösten ja menettelytapaohjeiden noudattamisesta ja/tai erityisraportteja merkittävistä tilanteista, joissa niitä ei ole noudatettu.

4. Raportointi

Tarkastuskomitea raportoi vuosittain EKP:n neuvostolle edellisen vuoden työstään. Tässä yhteydessä tarkastuskomitea toimittaa EKP:n neuvostolle arvionsa valvontajärjestelyjen tehokkuudesta ja antaa tarvittaessa suosituksia. Tarkastuskomitea raportoi lisäksi EKP:n neuvostolle aina, kun se pitää raportointia tarpeellisena ja/tai kun sen tehtävät niin edellyttävät.

5. Tarkastuskomitean kokoonpano

Tarkastuskomiteassa on enintään kuusi jäsentä: EKP:n varapääjohtaja, kaksi kokenutta euroalueen kansallisten keskuspankkien pääjohtajaa (joista vähintään toisen tulee olla pankkivalvontatehtäviä hoitavan keskuspankin pääjohtaja) ja enintään kolme ulkopuolista jäsentä,

jotka valitaan keskuspankkitoimintaan, pankkivalvontaan ja/tai rahoitusalaan perehtyneiden johtavien virkamiesten sekä ansioituneiden tutkimus- ja/tai tarkastusasiantuntijoiden keskuudesta edellyttäen, etteivät he samaan aikaan työskentele rahoitussektorilla. Vähintään yksi heistä valitaan julkisen kiinnostuksenilmaisupyynnön pohjalta sellaisten henkilöiden keskuudesta, jotka eivät ole aiemmin työskennelleet eurojärjestelmän tehtävissä.

EKP:n varapääjohtaja kuuluu tarkastuskomiteaan viran puolesta. Muut jäsenet nimittää EKP:n neuvosto kolmen vuoden pituiseksi toimikaudeksi, joka voidaan uusia kerran. Tarkastuskomitea valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajan (joka ei voi olla EKP:n varapääjohtaja).

Ulkopuolisille tarkastuskomitean jäsenille maksetaan vuosipalkkio sekä kultakin komitean kokouspäivältä päiväkohtainen palkkio. Palkkioiden suuruuden vahvistaa EKP:n neuvosto.

6. Salassapitovelvollisuus ja menettelytapaohjeet

Tarkastuskomitean jäsenet eivät saa paljastaa ulkopuolisille tehtäviensä suorittamisen aikana saamiaan luottamuksellisia tietoja. He pysyvät EKP:n perussäännön artiklassa 37 asetetun salassapitovelvollisuuden piirissä sen jälkeenkin, kun heidän tehtävänsä ovat päättyneet.

Tehtäviään suorittaessaan tarkastuskomitean jäsenten on noudatettava EKP:n eettisiin sääntöihin eli ylimmän johdon menettelytapaohjeisiin³ kirjattuja periaatteita. Säännöissä todetaan selvästi, että jäsenten on turvattava eurojärjestelmän luotettavuus ja maine.

² EKP:n perussäännön artikla 27.2.

³ Euroopan keskuspankin ylimmän johdon jäsenten menettelytapaohjeet (EUVL C 89, 8.3.2019, s. 2).

Tarkastuskomitean toimintaan liittyvät asiakirjat, joita sen jäsenet laativat tai pitävät hallussaan, ovat EKP:n asiakirjoja, joten niiden luokittelu ja käsittely tapahtuu Euroopan keskuspankin työjärjestyksen artiklan 23.3 nojalla.

7. Tarkastuskomitean jäsenten riippumattomuus

Tarkastuskomitean jäsenet hoitavat tämän mandaatin mukaisia tehtäviään riippumattomasti. He eivät saa pyytää eivätkä ottaa ohjeita EKP:ssä toimivilta henkilöiltä tai elimiltä eivätkä EKP:n, yhteisen valvontamekanismin ja eurojärjestelmän ulkopuolisilta laitoksilta. Tarkastuskomitean toiminnan piiriin kuuluvien henkilöiden, elinten ja laitosten on kunnioitettava tätä riippumattomuutta.

Tarkastuskomitean jäsenten on pidättäydyttävä osallistumasta keskusteluihin, joissa ilmenee tai voi ilmetä eturistiriita.

Ulkopuolisten jäsenten on allekirjoitettava vakuutus eettisestä käyttäytymisestä ja annettava julkinen ilmoitus etunäkökohdista. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi riippumattomuuteen mahdollisesti vaikuttavat välittömät tai välilliset etunäkökohdat, tai ettei sellaisia ole.

8. Tarkastuskomitealle kuulumattomat tehtävät

Tarkastuskomitealle kuuluvat tässä mandaatissa määritetyt neuvonta- ja valvontatehtävät.

Tarkastuskomitean tehtävänä tai vastuulla ei ole varmistaa tilintarkastusten tai kirjanpidon arvioinnin avulla, että EKP:n tilinpäätöstiedot ovat täydelliset ja tarkat. Tällaiset tarkastukset ja arvoinnit kuuluvat johdon ja ulkopuolisen tilintarkastajan tehtäviin.

Tarkastuskomitea ei myöskään osallistu rahapolitiikan määrittelyyn tai luottolaitosten valvontaan liittyviin tehtäviin.

9. Kokoukset

Tarkastuskomitea kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa. Puheenjohtaja voi kutsua koolle ylimääräisiä kokouksia, mikäli olosuhteet sitä vaativat. Komitean jäsenten odotetaan osallistuvan jokaiseen kokoukseen henkilökohtaisesti. Sisäisestä tarkastuksesta vastaava päällikkö kutsutaan pääsääntöisesti kokouksiin.

Tarkastuskomitea on päätösvaltainen, kun kolme viidesosaa sen jäsenistä on läsnä.

10. Mandaatin uudelleenarviointi ja toiminnan itsearviointi

Tarkastuskomitea arvioi mandaattinsa uudelleen vähintään kolmen vuoden välein ja raportoi siitä EKP:n neuvostolle. Tarkastuskomitean tulee samassa yhteydessä arvioida myös omaa toimintaansa.

11. Mandaatin julkaiseminen

Tarkastuskomitean mandaatti julkaistaan EKP:n verkkosivuilla.